

Karimi, F.

Met kloppend hart na 20 jaar terug naar Iran

DEN HAAG - Twintig jaar geleden ontvluchtte Farah Karimi haar vaderland Iran en kwam ze naar Europa. Eerst naar Duitsland, later naar Nederland. Vrijdag keert ze voor het eerst terug als Tweede-Kamerlid van GroenLinks en met een officiële delegatie uit de Tweede Kamer.

Ze geeft het eerlijk toe: ze is vreemd zenuwachtig voor de reis met zes collega-Kamerleden naar Iran. Twintig jaar heeft ze niet durven terugkeren, haar ouders zag ze met grote tussenpozen in Europa en neefjes en nichtjes kent ze alleen van de telefoon.

Toen Karimi in oktober 1982 vluchtte uit Iran, was de repressie van het dictatoriale regime van ayatollah Khomeini op zijn hoogtepunt. „Het lezen van de verkeerde krant was al genoeg om opgepakt en geëxecuteerd te worden”, zegt Karimi donderdag. En zij deed meer dan de verkeerde krant lezen: Ze behoorde tot de georganiseerde oppositie tegen ayatollah Khomeini en probeerde onder meer in de krottenwijken van Teheran tegenstand te bieden tegen de religieuze retoriek van de mullahs.

Zelf werd ze één keer opgepakt en verbleef een week in de gevangenis. In de jaren na de val

van de sjah van Perzië verdwenen steeds meer van haar vrienden en kreeg ze de zekerheid dat ook zij zou worden opgepakt.

„De dictatuur was totaal, de sfeer heel verstikkend. Je ademde angst en dood.”

In oktober 1982, „op een mooie herfstdag”, ontvluchtte ze per auto met haar man Teheran. Na omzwervingen en met hulp van Koerdische peshmerga-strijders reisde ze via Iraans Koerdistan naar Turkije, om een halfjaar later aan te komen in Duitsland.

Tijdens de vlucht beviel ze van

een zoon. In 1989 kwam ze naar Nederland en sinds vijf jaar zit ze in de Tweede Kamer.

Dynamiek

Drie jaar geleden was Karimi nog tegen een officiële reis van Kamerleden naar Iran en tegen een bezoek van toenmalig minister van Buitenlandse Zaken Van Aartsen omdat ze weinig vertrouwen had in de voorzichtige hervormingskoers van president Khatami.

„Khatami heeft nog steeds niets bereikt; hij gaat de confrontatie

Farah Karimi

foto ANP/Ed Oudenaarden

met geestelijk leider Khamenei uit de weg", zegt Karimi nu. Maar ze ziet wel een „democratische dynamiek" onder de bevolking zelf. „En die wil ik steunen. Iran gaat een cruciaal jaar tegemoet. Teleurstelling onder het volk dreigt en daarom is dit bezoek van de Nederlandse Kamerdelegatie van groot belang. We zullen ook praten met hervormingsgezinde parlementariërs, met studenten en journalisten."

Behalve de druk van binnenuit op het regime van geestelijk leider Khamenei, staat Iran ook onder druk van buitenaf, meent Karimi. Aartsvijand de Verenigde Staten omringt het land met militaire aanwezigheid in Centraal-Azië, Afghanistan, Irak en Saudi-Arabië. „De druk op het regime is maximaal, daarom is het zo belangrijk dat we democratisering steunen."

Karimi is zich ervan bewust dat er ook grote meningsverschillen zijn tussen de Nederlandse Kamerleden onderling. Over de situatie in het Midden-Oosten bijvoorbeeld. Karimi vindt bijvoorbeeld de door Iran gesteunde militante islamitische beweging Hezbollah geen terroristische organisatie, maar een verzetsbeweging.

Ook vindt ze niet dat Iran gerekend kan worden tot de 'As van het Kwaad', omdat het land te veel verschilt van Irak en Noord-Korea, de twee andere landen die volgens president Bush tot de 'As' behoren.

Diplomatieke rel

Bang dat ze volgende week wordt gearresteerd door de autoriteiten in Iran is ze niet. „Weggaan met een officiële uitnodiging van het Iraanse parlement en ze weten daar wie ik ben en hoe ik denk. Ik denk niet dat Iran zit te wachten op een diplomatieke rel."

Na afloop van het bezoek blijft Karimi nog een week langer. Om familie te bezoeken en rustig rond te kijken. „Iran heeft een geschiedenis van duizenden jaren. Kijk naar de cultuurschatten in Isfahan en je kunt niet meer volhouden dat de islam een achterlijke cultuur is."

Maar ook gaat ze op zoek naar duidelijkheid over het lot van haar zusje, die in 1988 is gearresteerd en vrijwel zeker is vermoord. „Het is belangrijk, ook voor mijn ouders, om daar zekerheid over te krijgen. Zou ze ooit definitief terug willen naar Iran? „Ik heb dat nooit uitgesloten."

ANP